

MBO

WORKSHOP

EEN KWESTIE VAN KLEUR?

DEBATTEREN OVER ETNISCH PROFILEREN DOOR DE POLITIE

Amnesty International werkt voor mensenrechten. Die waarborgen vrijheid, gelijkheid en rechtvaardigheid. Amnesty doet onderzoek, voert actie en steunt verdedigers van mensenrechten wereldwijd.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International

Postbus 1968

1000 BZ Amsterdam

T (020) 626 44 36

E jongeren@amnesty.nl

I www.amnestyopschool.nl

I www.amnesty.nl

WORKSHOP DEBATTEREN OVER ETNISCH PROFILEREN

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

- A) Be a profiler
- B) Startvraag: de politie en jij
- C) Quiz
- D) Waar gaat het over?
- E) Filmpje!

pagina 3 t/m 12

Welkom

bij de workshop Debatteren over etnisch profileren. In deze workshop kom je te weten wat etnisch profileren inhoudt, wat de oorzaken en gevolgen zijn en wie erbij betrokken zijn. Vervolgens zet je deze kennis in bij een Lagerhuisdebat.

Ga naar www.amnestyopschool.nl voor meer informatie over mensen- en kinderrechten. Hier vind je ook allerlei mogelijkheden om in actie te komen. Zoek je een film over het onderwerp? Ga naar www.moviesthatmatter.nl.

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

- A) Stellingen
- B) Munitie voor het debat
- C) Werkblad bronnenanalyse

pagina 13 t/m 24

DEEL III: DEBATTEREN OVER ETNISCH PROFILEREN

Duur: 30 minuten

- A) Lagerhuisdebat, hoe werkt dat?
- B) Stappenplan
- C) Voorbereiding
- D) Werkbladen
- E) Tips&Tricks

pagina 25 t/m 30

BIJLAGE

- Universele Verklaring - *pagina 31*
- Literatuurlijst - *pagina 32*

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

A) Be a profiler

B) Startvraag: de politie en jij

C) Quiz

D) Waar gaat het over?

E) Filmpje!

A Be a profiler

1)
Wie van de twee
is de schaker?

2)
Van wie is
deze auto?

3)
Wie hebben dit
bushokje vernield?

4)
Wie is eerder slachtoffer
van straatroof?

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

A) Be a profiler

B) Startvraag: de politie en jij

C) Quiz

D) Waar gaat het over?

E) Filmpje!

B)

De politie en jij

Startvraag

Iedereen is wel eens in aanraking gekomen met de politie, in positieve of negatieve zin.

En misschien ken je iemand die agent is of wil je zelf bij de politie.

Noteer wat jouw ervaring(en) met de politie waren.

Lined area for writing answers to the start question.

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

- A) Be a profiler
- B) Startvraag: de politie en jij
- C) Quiz**
- D) Waar gaat het over?
- E) Filmpje!

Wat weet je eigenlijk van de politie en van criminaliteit in Nederland? Een kleine quiz om je kennis te testen.

JOUW SCORE:

Quiz

VRAAG 1: Hulpverleners in noodsituaties is een van de kerntaken van de politie.

- Waar Niet waar

VRAAG 2: 'Staande houden' is hetzelfde als 'aanhouden'.

- Waar Niet waar

VRAAG 3: In absolute aantallen: er zijn in Nederland meer criminele 'autochtonen' dan criminele 'allochtonen'.

- Waar Niet waar

VRAAG 4: Iedereen van 14 jaar en ouder is in Nederland verplicht zich te kunnen legitimeren. Als de politie je ID vordert (= opeist) moet je die dus laten zien.

- Waar Niet waar

VRAAG 5: De politie mag altijd preventief fouilleren als zij dit nodig vindt.

- Waar Niet waar

VRAAG 6: Er zijn meer/minder dan 50.000 mensen werkzaam bij de politie.

- Meer Minder

VRAAG 7: De misdaad in Nederland neemt...

- Toe Af

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

A) Be a profiler

B) Startvraag: de politie en jij

C) Quiz

D) Waar gaat het over?

E) Filmpje!

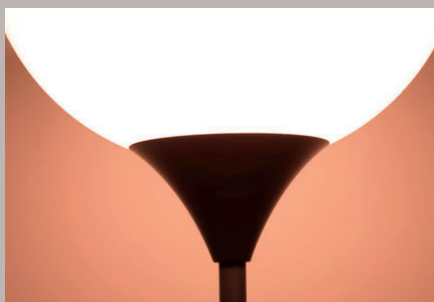
D Waar gaat het over?

GENERALISEREN = PROFILEREN

Even terug naar de eerste opdracht, de vragen op pagina 3. Wie heb jij gekozen als schaker, autobezitter of vandaal? De keuze die je hebt gemaakt zegt iets over jou. Jij hebt een bepaald beeld voor ogen van een bezitter van een luxe auto, van iemand die schaakt, van iemand die bushokjes vernielt of van een tasjesdief.

Je trekt die conclusie meestal niet bewust, maar op basis van eerdere ervaringen of naar aanleiding van berichten in de media. Je bekijkt de wereld toch door je eigen bril. Dit heet ook wel je referentiekader. Vaak scheer je daarbij mensen van één groep over één kam: je generaliseert dan.

Wat zie je? Welke bril heb jij op?

Iedereen maakt generalisaties. Jij, je vrienden en ook de politie doet dit. We hebben allemaal beelden in ons hoofd. We typeren – ‘profileren’ – eigenlijk altijd en overal waar mensen zijn. Maar soms gaat dit maken van onderscheid te ver en leidt het tot discriminatie.

GENERALISEREN VERSUS DISCRIMINEREN

Wat is dan het verschil tussen generaliseren en discrimineren? Als je generaliseert plak je een etiket op iemand (‘rijk’, ‘aardig’, ‘crimineel’) op basis van eerdere ervaringen zonder dat je degene kent. Maar je handelt hier niet per se naar. Juist als je je bewust bent van je vooroordelen, kun je discriminatie voorkomen.

Bij discriminatie daarentegen wordt er wél gehandeld naar vooroordelen. Iemand wordt dan achtergesteld op basis van eigenschappen of kenmerken (uiterlijk, leeftijd, afkomst of sekse bijvoorbeeld) die er niet toe doen. En dat is in Nederland verboden.

De eerste regel van de Grondwet luidt: ‘Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.’

Ook in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, waarvan bijna alle landen ter wereld hebben gezegd deze te zullen respecteren, staan drie artikelen over het recht om niet te worden gediscrimineerd (artikel 1, 2 en 7, zie pagina 31).

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

- A) Be a profiler
- B) Startvraag: de politie en jij
- C) Quiz
- D) Waar gaat het over?**
- E) Filmpje!

ETNISCH PROFILEREN DOOR DE POLITIE

Hoe zit dat bij de politie? Politieagenten gebruiken hun professionele ervaring en intuïtie om een situatie in te schatten. Is iemand bezig met het jatten van een fiets of krijgt hij gewoon moeilijk zijn slot open? Is iemand aan het joggen voor zijn gezondheid of vlucht hij weg na een inbraak? Politieagenten maken de hele dag door keuzes om te bepalen of mensen zich verdacht gedragen of niet. Mensen met een andere culturele afkomst krijgen vaker te maken met de politie dan mensen van Nederlandse komaf, omdat er het beeld bestaat dat zij vaker misdrijven plegen. Mensen met een andere culturele afkomst worden ook wel etnische minderheden genoemd.

Etnisch profileren is overigens geen beleid van de politie. Er is geen document of een lijst met regels waarin staat dat agenten etnisch profileren moeten gebruiken. Net zoals generaliseren, is het vaak een onbewust proces. We weten wel dát het voorkomt, maar we weten niet precies hoe vaak. Daarom vraagt Amnesty International naar meer onderzoek over etnisch profileren om duidelijkheid te krijgen en het probleem beter aan te kunnen pakken.

© PETER RILZ / HOLLANDE HOOGTE

© AMARY WILDER / HOLLANDE HOOGTE

STAANDE HOUDEN VERSUS AANHOUDEN

Er is een verschil tussen **staande houden** en **aanhouden** door de politie. De politie kan je om verschillende redenen staande houden. Je wordt dan *niet per se* verdacht van iets strafbaars. De politie wil dan meestal je identiteitsbewijs zien. Je bent overigens alleen verplicht je ID te tonen als de agent deze vordert (=opeist) met een reden erbij. Je mag ook altijd om een reden vragen. Je bent *verplicht* mee te werken bij een staande houding. Doe je dit niet dan mogen agenten je arresteren. Blijf dus vooral rustig, stel vragen naar het waarom van je staande houding en dien eventueel achteraf een klacht in als je je onfatsoenlijk behandeld voelt.

Bij een aanhouding is er *wel* vermoeden van een strafbaar feit. Je wordt bijvoorbeeld verdacht van een inbraak en meegenomen naar het bureau voor ondervraging. De politie moet je altijd laten weten waar je van beschuldigd wordt bij een aanhouding. Aanhouden staat gelijk aan arresteren en gaat verder dan staande houden.

Etnische minderheden worden vaker onderworpen aan bijvoorbeeld identiteitscontroles, zonder dat daar een goede reden voor is. Als politieagenten op basis van etnische achtergrond regelmatig mensen staande houden terwijl ze niets gedaan hebben, spreken we van **etnisch** profileren. Etnisch profileren is discriminatie en daarmee een mensenrechtenschending.

© ROB HUIBERS / HOLLANDE HOOGTE

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

- A) Be a profiler
- B) Startvraag: de politie en jij
- C) Quiz
- D) Waar gaat het over?**
- E) Filmpje!

DE EFFECTEN VAN GEVOELENS VAN ONVEILIGHEID

Hoewel de misdaad al jaren afneemt, voelen we ons wel vaak onveilig. Terrorisme en politieke moorden jagen ons schrik aan. Om de gevoelens van onveiligheid tegen te gaan, zijn de bevoegdheden van de politie uitgebreid. Met andere woorden: agenten mogen meer zelf beslissen. Zo is het door wijziging van de wet makkelijker geworden voor de politie om identiteitsbewijzen te controleren.

De politie is deel van de overheid. De overheid moet zorgen dat iedereen van zijn of haar mensenrechten kan genieten. Mensenrechten beschermen ons ook tegen machtsmisbruik van de overheid. De Tweede Kamer controleert bijvoorbeeld de ministers. Zo hoort het in een democratie.

© BERT BEELEN / HOLLANDE HOOGTE

© KLAAS JAN VAN DER WEIJ / HOLLANDE HOOGTE

GEDISCRIMINEERD DOOR DE POLITIE: WAT NU?

De politie ontvangt maar enkele tientallen klachten over discriminatie per jaar. Is discriminatie door de politie dan eigenlijk wel zo'n serieus probleem? Als we naar die klachten kijken valt het reuze mee. Toch zegt een derde van de Turkse en Marokkaanse Nederlanders zich gediscrimineerd te voelen door de politie.

Als jij denkt dat je gediscrimineerd wordt, is het dus belangrijk om dat ergens te melden. Eén klacht stelt niet zo veel voor, maar als de politie verschillende klachten ontvangt gaat ze natuurlijk eerder actie ondernemen. Dus niet denken 'dat helpt toch niet'.

Waar kun je terecht?

Je hebt verschillende mogelijkheden: Bij de politie zelf via <https://www.politie.nl/contact/klachtformulier.html> of je meldt het bij een antidiscriminatiebureau, [discriminatie.nl/antidiscriminatiebureau](https://www.antidiscriminatiebureau.nl). Deze bureaus kunnen je ook advies geven.

Wil je meer training en advies over wat je rechten zijn in het geval van een politiecontrole? Ga dan naar [straatrecht.nl](https://www.straatrecht.nl).

Ook de bevoegdheden van de politie zijn gebonden aan strenge regels om machtsmisbruik te voorkomen. Echter, door uitbreiding van die bevoegdheden wordt het lastiger om de politie ter verantwoording te roepen en komen mensenrechten onder druk te staan. Amnesty vindt daarom dat de bevoegdheden van de politie nog eens goed bekeken moeten worden.

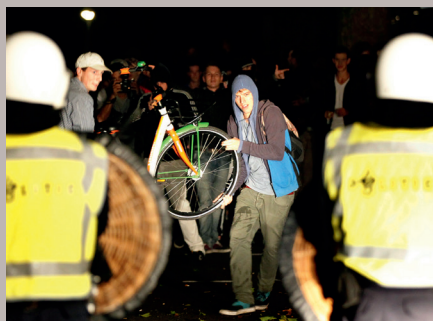
De politie heeft immers een grote verantwoordelijkheid, mag als enige organisatie in Nederland naast het leger geweld gebruiken en moet zorgen voor de veiligheid van iedereen in Nederland. Misbruik van macht zou het vertrouwen in de politie doen dalen. En als de politie vertrouwen van burgers verliest, tast dat ook haar eigen functioneren aan.

Etnisch profileren is dus een probleem voor iedereen.

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

- A) Be a profiler
- B) Startvraag: de politie en jij
- C) Quiz
- D) Waar gaat het over?**
- E) Filmpje!

DE CIJFERS: HOE ZIT HET NOU EIGENLIJK?

De criminaliteit neemt af

Het Centraal Bureau voor de Statistiek houdt voor heel Nederland allerlei cijfers bij, waaronder de criminaliteitscijfers. Wat blijkt uit deze cijfers? Dat de misdaad afneemt in tegenstelling tot wat we vaak denken. Kijk maar naar tabel 1. Ook in 2015 zet de daling van de criminaliteit zich voort, zo werd onlangs bekend gemaakt.

(CBS) heeft eigen definities voor bepaalde begrippen. Zo maakt zij onderscheid tussen een westerse en niet-westerse allochtoon. Een allochtoon is volgens het CBS iemand waarvan een van beide ouders buiten Nederland geboren is. Met 'niet-westers' bedoelt het CBS mensen uit Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije. Als je deze cijfers bekijkt, zijn er dus ruim 90.000 autochtone verdachten, bijna 30.000 westerse allochtone verdachten en ruim 55.000 niet-westerse allochtone verdachten.

Meer controles onder etnische minderheden ook effectiever?

Nederland telt circa 17 miljoen inwoners. Daarvan zijn circa 3,5 miljoen allochtoon volgens het CBS (1,5 miljoen westers en 2 miljoen niet-westers). We zien dat bepaalde etnische groepen oververtegenwoordigd zijn in de misdaadstatistiek (= procentueel gezien). Het gaat dan vooral om jonge mannen van Antilliaanse en Marokkaanse afkomst.

Is dat een goede reden om daarom meer te controleren onder mensen van Antilliaanse of Marokkaanse komaf? Nee, zegt bijvoorbeeld professor Frank van Bovenkerk, want als je dat gaat doen, controleer je als politie ook twee keer zo veel onschuldige mensen. En dat kweekt zo veel wantrouwen en angst, dat het gezag van de politie ook ondermijnd wordt.

Tabel 1: Geregistreerde criminaliteit 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Soort</i>	<i>Aantal</i>				
Vermogensmisdrijven	721.385	724.065	703.465	709.995	691.185
Vernielingen / misd. openb. orde/gezag	233.030	213.055	183.690	180.910	161.415
Mishandeling	69.005	65.690	60.295	59.390	56.660
Verkeersmisdrijven	163.680	156.175	154.115	151.990	139.130
Verlaten plaats ongeval	97.925	91.945	97.530	96.905	91.165
Harddrugs	9.395	8.750	8.215	7.645	7.940
Misdrijven overige wetten	4.350	4.990	4.975	3.555	3.000
Militair bedrijf	65	75	75	70	55
Totaal	1.277.775	1.254.480	1.194.030	1.194.055	1.139.720

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen 14-1-2015

Wie is er criminel?

In tabel 2 zie je de misdaadcijfers van 2013. Let op: Het gaat hier om het aantal arrestaties! Deze zijn in categorieën verdeeld. Het Centraal Bureau voor de Statistiek

Tabel 2: Totaal aantal verdachten 2013

Herkomst	Totaal	Per 10.000 inwoners, uitgesplitst naar soort misdrijf				
		vermogen	vernieling	geweld	verkeer	drugs
Autochtonen	91.590	21	12	21	19	6
Westerse allochtoon	28.840	38	14	26	24	10
Niet-westerse allochtoon	55.100	124	44	90	45	31
Marokko	13.520	202	69	122	51	50
(voormalig) Ned. Antillen en Aruba	7.000	246	74	153	68	52
Suriname	10.810	128	42	98	55	28
Turkije	8.650	77	33	76	46	29
Overige niet-westerse allochtoon	15.120	85	31	65	32	19

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen 16-3-2015

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

- A) Be a profiler
- B) Startvraag: de politie en jij
- C) Quiz
- D) Waar gaat het over?
- E) Filmpje!**

Filmpje!

Dit zijn onze hoofdrolspelers.
Wat doen zij ook al weer in het
dagelijks leven? Verbind de pasfoto
met de juiste functie/studie.

Student
Maatschap-
pelijk Werk

Student
Filosofie

Hoofd-
inspecteur van
de politie

Student
ICT

Student
ICT

ICT
Medewerker

FOTO'S © XXXX

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

- A) Be a profiler
- B) Startvraag: de politie en jij
- C) Quiz
- D) Waar gaat het over?
- E) Filmpje!**

Bekijk het filmpje en
beantwoord de vragen.

1)
**ALLE MANNEN IN DIT FILMPJE
HEBBEN VERVELENDE ERVARINGEN
MET DE POLITIE GEHAD.
ZO OOK ANASS**

A.
Beschrijf de ervaring van Anass:

Handwritten notes on a large lined area for describing Anass's experience.

B.
Bekijk de informatie in het hoofdstuk
D. Waar gaat het over? over staande houden
versus aanhouden op pagina 7.
Ging de politie haar boekje te buiten of
maakte ze simpelweg gebruik van haar
wettelijke bevoegdheden?

Handwritten notes on a large lined area for answering question B.

C.
Denk je dat dit een geval van
etnisch profileren is?

Handwritten notes on a large lined area for answering question C.

DEEL I: HET HOE, WIE, WAT, WAAR, WAAROM VAN HET ETNISCH PROFILEREN

Duur: 45 minuten

- A) Be a profiler
- B) Startvraag: de politie en jij
- C) Quiz
- D) Waar gaat het over?
- E) **Filmpje!**

2) PRASAND VINDT DAT ZIJN RECHTEN ALS MENS EN BURGER ZIJN GESCHONDEN

Bekijk de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* op pagina 31. Over welk recht(en) heeft hij het in het bijzonder?

B. Maatschappelijk

AMNESTY INTERNATIONAL EN MENSENRECHTEN

Amnesty wil een wereld waarin iedereen profiteert van de mensenrechten. Om dat te bereiken doet Amnesty onderzoek naar schendingen van deze rechten, en voert Amnesty actie tegen die schendingen. Mensenrechten zijn er voor iedereen, altijd en overal. Amnesty laat in verschillende onderzoeksrapporten zien dat etnische minderheden regelmatig de dupe zijn van keuzes die de politie op straat maakt door etnisch te profileren. En etnisch profileren is in strijd met de mensenrechten. Amnesty is van mening dat de bevoegdheden van de politie goed bekeken moeten worden en er meer onderzoek moet komen naar etnisch profileren. De politie onderkent het probleem en werkt aan oplossingen, maar een plan van aanpak is er nog niet. Hier dringt Amnesty dan ook op aan.

3) DE BEHANDELING DOOR DE POLITIE LAAT DIEPE SPOREN NA BIJ DE MANNEN IN HET FILMPJE.

Wat zijn de gevolgen? Noem één gevolg voor de mannen persoonlijk en noem één maatschappelijk gevolg.

A. Persoonlijk

4) LEG UIT WAAROM ETNISCH PROFILEREN OOK SCHADELIJKE GEVOLGEN VOOR DE POLITIE ZELF KAN HEBBEN.

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

Stellingen

1

Het is een probleem als de politie je staande houdt als je niets hebt gedaan.

2

Het is goed om de politie ruime bevoegdheden te geven om criminaliteit tegen te gaan.

3

Stopformulieren zijn een goed middel tegen etnisch profileren. Hoog tijd dat de Nederlandse politie hier ook mee gaat werken.

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

Om een stelling te kunnen verdedigen of aanvallen heb je goede argumenten nodig. Op pagina 15-23 staan allerlei uitspraken van experts, cijfers en wetgeving die je eventueel kunt gebruiken voor het debat. Deze uitspraken, cijfers en wetgeving noemen we bronnen.

OPDRACHT 1

Lees en bekijk elke bron

OPDRACHT 2

Deel alle bronnen in

Beoordeel of de bron gebruikt kan worden voor de stelling waar jullie over gaan debatteren.

Gebruik werkblad bronnenanalyse op pagina 24 om een indeling te maken en de beste bronnen uit te kiezen.

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

BRON 1

**Universele Verklaring
van de Rechten van de Mens.
Artikel 1:**

Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.

Grondwet, artikel 1:

Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

Bronnen

BRON 2

Wet op de uitgebreide identificatieplicht (2005)

Iedere burger van veertien jaar en ouder is verplicht een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de WID (wet identificatieplicht uit 1994, red.) ter inzage aan te bieden indien een ambtenaar van de politie, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak dat vordert omdat dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor zijn taakuitoefening. Degene die niet voldoet aan de verplichting om een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden, begaat de overtreding van artikel 447e van het Wetboek van Strafrecht.

Bron: wetten.overheid.nl

BRON 3

Identiteitscontrole alleen met reden

De identificatieplicht geeft de politie niet de bevoegdheid zonder reden mensen aan te houden om hun identiteit te controleren. Het verzoek om identificatie moet nodig zijn voor de uitvoering van de taken van de politie. Bijvoorbeeld bij verkeerstoezicht, hulpverlening bij een ongeluk of opsporing van strafbare zaken.

Bron: www.rijksoverheid.nl

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

BRON 4

Mag de politie mij preventief fouilleren?

In sommige gevallen mag de politie iemand fouilleren die geen verdachte is van een strafbaar feit. De politie onderzoekt dan of iemand wapens bij zich heeft. Dit heet preventief fouilleren. Hiermee wil de overheid geweld op straat voorkomen en wapenbezit terugdringen. De politie mag alleen preventief fouilleren in gebieden die zijn aangewezen als veiligheidsrisicogebied.

(let op: preventief fouilleren is iets anders dan 'gewoon' fouilleren. Om 'gewoon' te mogen fouilleren moet er sprake zijn van verdenking van een strafbaar feit. Amnesty-medewerker Nawal Mustafa zegt hierover: De politie mag echt niet zomaar burgers fouilleren. Probeer altijd te achterhalen waarom en op basis van welke wettelijke bevoegdheid de politie je heeft gefouilleerd. red.)

Bron: www.overheid.nl

BRON 5

Volgens het in opdracht van Politie&Wetenschap verrichtte onderzoek worden jongeren uit etnische minderheden twee keer zo vaak aan identiteitscontroles onderworpen, drie keer zo vaak ergens van verdacht en vier keer zo vaak gefouilleerd als 'autochtone' jongeren. Uit onderzoek blijkt echter dat dit zelden leidt tot boetes en aanhoudingen.

Bron: Amnesty-rapport,
Proactief politieoptreden vormt risico
voor mensenrechten, p. 46

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

BRON 6

Het is de vraag of preventief fouilleren een effectief middel is om zo veel mogelijk vuurwapens in beslag te nemen. Volgens landelijk onderzoek van 2011 is een verband tussen preventief fouilleren en het terugdringen van wapenbezit en incidenten moeilijk aan te tonen. Volgens een onderzoeker van de Universiteit van Tilburg is preventief fouilleren van weinig invloed op het terugdringen van vuurwapenbezit, omdat vuurwapenbezitters zich zelden met vuurwapens op straat begeven.

Bron: Amnesty-rapport, Proactief politieoptreden vormt risico voor mensenrechten, p. 67

BRON 7

Effectiviteit

Preventief fouilleren heeft effect. Bij de acties preventief fouilleren in Rotterdam worden steeds minder wapens in beslag genomen, zo blijkt uit de cijfers. In vijf jaar tijd zijn in totaal 2700 wapens in beslag genomen. Preventief fouilleren wordt door de bevolking volledig geaccepteerd bij de bestrijding van geweld en wapenbezit. Het merendeel van de Rotterdammers (88 procent) is van mening dat preventief fouilleren bijdraagt aan de verbetering van de veiligheid. Er worden dan ook weinig klachten ingediend. Een belangrijke voorwaarde voor deze acceptatie is de nauwkeurige en professionele manier waarop veiligheidsrisicogebieden worden aangewezen en de acties plaatsvinden.

Bron: www.rotterdam.nl/preventief_fouilleren

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

BRON 8

Stopformulieren: geen probleem maar oplossing

Een stopformulier wordt gebruikt door een agent bij een staandehouding. De agent noteert hierop de reden van de staandehouding en persoonsgegevens van degene die hij of zij staande houdt. Deze formulieren worden soms in het buitenland gebruikt, maar Nederland heeft er nog geen ervaring mee.

Politiecontroles – en dan gaat het onder meer over ID- en verkeerscontroles en preventief fouilleren – worden in Nederland niet systematisch geregistreerd. Als politiemensen controles gaan registreren, zullen ze vooraf de aanleiding, reden en wettelijke basis voor die controle beter afwegen. Dat verkleint de kans op controles die zijn ingegeven door eerdere ervaringen en (on)bewuste vooroordelen over etnische minderheden.

Ervaring met gebruik van stopformulieren in het buitenland wijst uit dat daarmee het totale aantal controles daalt, en tegelijk het percentage succesvolle controles stijgt. Ook het onevenredig vaak controleren van etnische minderheden neemt af. Stopformulieren maken het politieoptreden op straat meer inzichtelijk. Aan de hand van specifieke registraties van controles kunnen klachten simpel worden onderzocht en aantijgingen van discriminatie worden bevestigd of weerlegd.

Het woord ‘stopformulier’ roept natuurlijk emoties op vanwege het schrikbeeld van agenten tussen stapels papieren. Omroep Brabant sprak al besmuikt over ‘formuliertjes’ en VVD-Kamerlid Ockje Tellegen twitterde: ‘Zucht: nog meer papier.’ Politiekorpsen in Engeland en Australië, en ook sommige politie-eenheden in Nederland, werken al met smart- diensttelefoons ter ondersteuning van het politiewerk op straat. Daarin kan automatische registratie worden ingebouwd.

**Bron: Gerbrig Klos, senior medewerker
Mensenrechtenprojecten, Amnesty
Nederland, 11 juni 2015**

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

BRON 9

Onderzoek van het Sociaal Cultureel Plan Bureau wijst uit dat veel etnische minderheden discriminatie ervaren. Van de Marokkaanse en Turkse Nederlanders voelde een derde zich gediscrimineerd door de politie, 25 procent van de Surinaamse en 20 procent van de Antilliaanse Nederlanders.

Bron: www.cbs.nl

BRON 10

Dit is een fragment uit een blog die de korpschef op 1 november 2013 publiceerde in reactie op het rapport over proactief politieoptreden van Amnesty International.

Generaliseren helpt ons het leven te ordenen. Zo ordenen wij binnen bepaalde grenzen ook politievraagstukken. Een kindermisbruiker is vermoedelijk een man, bij straatroof denken politiemensen niet aan bejaarde, maar aan jeugdige daders, zulke generalisaties roepen weinig verzet op. In relatie tot culturele minderheden krijgt zo'n generalisatie snel het etiket etnisch profileren. Moet de politie daarom elke plaats delict volstrekt neutraal betreden, zodat niemand zich onheus bejegend voelt? Komt dat iemands veiligheid ten goede?

Bron: Gerard Bouman, korpschef

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

BRON 11

Dit is een fragment uit een blog van **Joost van Spanje**, universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam.

In plaats van cijfers en context bieden media een hard en gekleurd beeld. Tussen 2007 en 2011 daalde het aantal minderjarige verdachten met 44 procent. Toch kwam dit nieuws nauwelijks in de media. Integendeel – sommige media hebben in die periode juist meer verslag gedaan van jeugddelicten. Een rapport van onderzoekers onder leiding van Nel Ruigrok (Vrije Universiteit) brengt dit keurig in kaart. Het rapport meldt ook dat in alle berichtgeving meer nadruk ligt op Marokkanen dan op andere bevolkingsgroepen. Jeugdcriminaliteit gaat over Marokkanen. Tenminste, in de media. Als in 2011 de herkomst van een verdachte werd genoemd, dan was dat in 78 procent van de gevallen de Marokkaanse. Aldus het rapport van Ruigrok. Dit terwijl maar 11 procent van de dat jaar uniek geregistreerde minderjarige verdachten een Marokkaanse achtergrond had. Een vertekend mediabeeld, dat kan haast niet anders.

Bron: Joost van Spanje, Joop.nl
26 januari 2015

BRON 12

OPINIE

In Amnesty's rapport wordt grotendeels voorbijgegaan aan de complexe situaties waarin agenten hun beslissingen moeten nemen. Een effectieve politie zal mensen moeten aanspreken. Politiewerk zonder selectie is niet mogelijk. Juist de kant van de politie, haar perspectief, ontbreekt in het gros van het door Amnesty aangehaalde onderzoek. Het beeld dat nu wordt geschetst is grotendeels gebaseerd op de perceptie (= beeld) van burgers over hoe de politie haar werk doet. Dat is belangrijk, maar niet genoeg.

Maartje van der Woude

is universitair hoofddocent in Leiden en doet onder meer onderzoek naar etnisch profileren.

Bron: de Volkskrant,
31 oktober 2013

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

BRON 13

Amnesty: Nederlandse politie discrimineert tijdens controles

DOOR JANNY GROEN

Amnesty zegt dat Nederland al diverse malen op de vingers is getikt door experts en internationale mensenrechtenorganen, waaronder het Mensenrechtencomité van de Verenigde Naties en de Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie. Zij riepen de regering op tot grotere inspanningen om etnisch profileren tegen te gaan.

Dat is onzin, vindt korpschef Bouman. Hij verwijst naar de module Multicultureel Vakmanschap in de opleiding, waarin agenten leren situaties zo neutraal

mogelijk te beoordelen. 'Een agent op straat kijkt naar afwijkend gedrag', zegt hij. 'Factoren als locatie, tijdstip, leeftijd, maar ook het uiterlijk en gedrag van personen of bijvoorbeeld het type voertuig zijn doorslaggevend bij het besluit de ene persoon wel aan te spreken en een ander niet.'

Hij zegt dat de politie gemiddeld 'slechts enkele tientallen klachten per jaar' over discriminatie ontvangt, terwijl jaarlijks miljoenen malen personen staande worden gehouden of worden aangesproken.

**Bron: de Volkskrant,
1 november 2013**

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

B Bronnen

BRON 14

Ombudsman: discriminatie zit in politiecultuur

Discriminatie van minderheden bij politiecontroles zit in de politiecultuur. Dat heeft Nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer gezegd naar aanleiding van een rapport van Amnesty International over de Nederlandse politie.

Volgens Brenninkmeijer heeft de politie de neiging om het onderwerp discriminatie weg te wuiven. 'Maar de politie moet erkennen dat het gebeurt en dat het onjuist is', vindt de ombudsman. 'Etnisch

profiëren gebeurt op verschillende plaatsen, zoals op straat, in de trein, of bij de douane.' Als voorbeeld noemt hij de 100 procentcontrole op Schiphol. In de praktijk komt die controle volgens hem erop neer dat voornamelijk mensen met een kleurtje eruit gepikt worden.

De ombudsman noemt deze vorm van discriminatie een effect van de verharding van de samenleving die hij de laatste jaren waarneemt. 'De tolerantie in Nederland neemt af', aldus Brenninkmeijer.

Bron: de Volkskrant, 28 oktober 2013

DEEL II: STELLINGEN EN MUNITIE VOOR HET DEBAT

Duur: 15 minuten

A) Stellingen

B) Munitie voor het debat

C) Werkblad bronnenanalyse

Bronnenanalyse

1)
Noteer de
stelling waar
jullie over gaan
debatteren

STELLING

2)
Lees en bekijk
de bronnen
en deel ze
hiernaast in

MINDER BRUIKBAAR
VOOR DE STELLING

TE GEBRUIKEN **VOOR**
DE STELLING

TE GEBRUIKEN **TEGEN**
DE STELLING

DEEL III: DEBATTEREN OVER ETNISCH PROFILEREN

Duur: 30 minuten

A) Lagerhuisdebat, hoe werkt dat?

B) Stappenplan

C) Voorbereiding

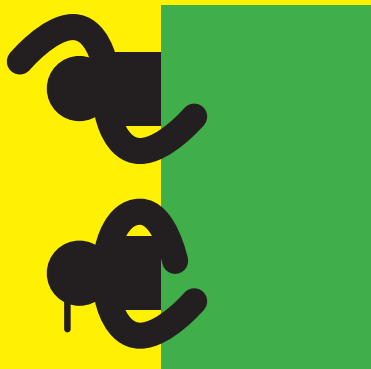
D) Werkbladen

E) Tips&Tricks

A)

Lagerhuisdebat

VOOR

HOE WERKT DAT?

Nu je informatie hebt gekregen over etnisch profileren, ben je klaar om een mening te vormen over dit onderwerp. Dit doe je aan de hand van een van de stellingen op pagina 13.

Er is een verschil tussen het voeren van een discussie en het houden van een debat. Een discussie is vrijer. Er zijn nauwelijks regels. Een debat lijkt meer op een toneelstuk of een wedstrijd. Er zijn bepaalde regels aan verbonden. De debatvorm van deze workshop is het Lagerhuisdebat.

Je klas zit in Lagerhuisdebat-opstelling. Dat wil zeggen in twee groepen tegenover elkaar. De ene groep zal **voor** de stelling pleiten en de andere groep **tegen** de stelling. Het kan zijn dat jij hierdoor een mening moet verdedigen waar je niet per se achter staat.

Bedenk twee redenen wat het nut hiervan is:

REDEN 1

REDEN 2

TEGEN

DEEL III: DEBATTEREN OVER ETNISCH PROFILEREN

Duur: 30 minuten

A) Lagerhuisdebat, hoe werkt dat?

B) Stappenplan

C) Voorbereiding

D) Werkbladen

E) Tips&Tricks

B Stappenplan

STAP 1: EIGEN MENING

Geef jouw persoonlijke mening over de stelling.

 = voor de stelling

 = tegen de stelling

STAP 2: INDELING VOOR EN TEGEN

Je hoort nu of je voor of tegen de stelling moet pleiten.

STAP 3: MAAK GROEPJES VAN CIRCA 4 STUDENTEN

Je gaat nu met je groepje aan de slag.

- Bekijk de bronnen die je hebt ingedeeld tijdens de opdracht 'Bronnenanalyse'. Kies hier de beste argumenten uit voor het debat.
- Bedenk een goede openingsspeech, want een goed begin is het halve werk. Een gloedvolle, overtuigende opening zal mensen meteen overtuigen. Bij zo'n openingsspeech bedenk je niet alleen wát je zegt, maar ook hóe je het brengt. Gebruik goede voorbeelden, persoonlijke ervaringen of werk met beeldspraak om levendige beelden te schetsen. Voor meer tips zie pagina 30.

- Bedenk een goede afsluitingsspeech. Wat als laatste wordt gezegd, blijft goed hangen bij je publiek. Je afsluitende verhaal mag dus ook niet worden afgeraffeld. Het dient kort maar krachtig te zijn. Breng geen nieuwe argumenten in, maar herhaal de sterkste punten. En doe dit ook weer op een beeldende, aansprekende manier.

- Jullie docent inventariseert alle ideeën voor de opening en de afsluiting en deelt daarna taken uit. Tijdens het debat doet natuurlijk iedereen mee.

Bekijk de opstelling op pagina 27 om een overzicht te krijgen van de hele voorbereidingsfase.

STAP 4: HET DEBAT

- Openingsspeech van circa 1 minuut
 - 'Voor' begint
 - 'Tegen' volgt
- Vrije uitwisseling van circa 10 minuten
- Afsluitingsspeech van circa 1 minuut
 - 'Voor' begint
 - 'Tegen' volgt

STAP 5: GEEF WEER JE EIGEN MENING

En wat denk je nu het debat heeft plaatsgevonden? Ben je van mening veranderd? Zo ja, waarom dan? Door een sterk argument of misschien wel door de manier waarop de argumenten werden gepresenteerd?

DEEL III: DEBATTEREN OVER ETNISCH PROFILEREN

Duur: 30 minuten

A) Lagerhuisdebat, hoe werkt dat?

B) Stappenplan

C) Voorbereiding

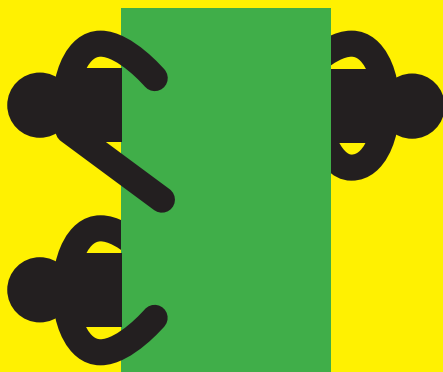
D) Werkbladen

E) Tips&Tricks

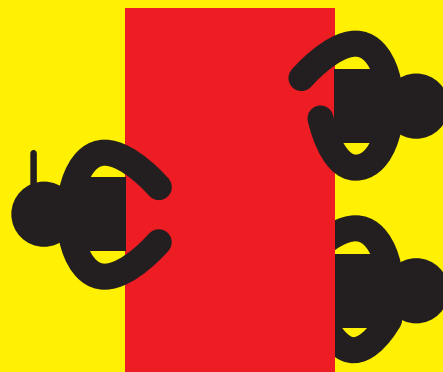
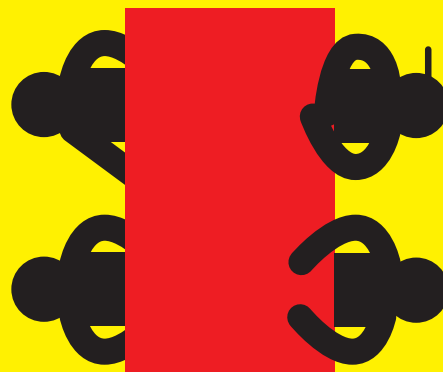
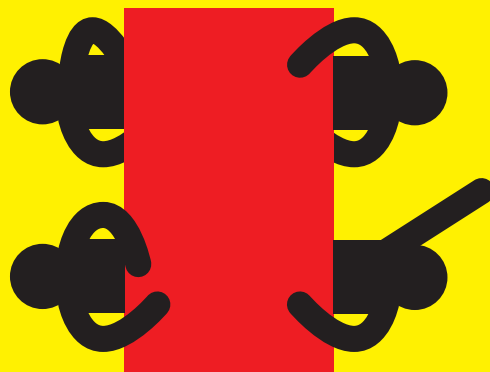
C

Voorbereiding

VOOR

TEGEN

1)

Bekijk samen alle bronnen die jullie hebben bestudeerd en vergelijk jullie keuzes (5 min.) Gebruik hierbij *Werkblad bronnenanalyse* op p.24.

2)

Kies de beste bronnen uit en noteer nu kort een argument voor en een argument tegen de stelling. Gebruik hierbij *Werkblad argumenten voor en tegen* op p.28.

3)

Maak samen een openingsspeech en een afsluitende speech van elk minimaal drie zinnen. Kies woordvoerders. Wie gaat wat zeggen? Gebruik hierbij *Werkblad ideeën voor openingsspeech en afsluitende speech* op p.29.

TIPS VOOR DE SPEECHES:

- Gebruik persoonlijke voorbeelden
- Gebruik vergelijkingen en beeldspraak
- Maak een overtuigende presentatie
- Zie p.30 voor meer tips&Tricks

DEEL III: DEBATTEREN OVER ETNISCH PROFILEREN

Duur: 30 minuten

A) Lagerhuisdebat, hoe werkt dat?

B) Stappenplan

C) Voorbereiding

D) Werkbladen

E) Tips&Tricks

Noteer je
argumenten vóór
en tegen

Werkblad 1

V00R

TEGEN

DEEL III: DEBATTEREN OVER ETNISCH PROFILEREN

Duur: 30 minuten

A) Lagerhuisdebat, hoe werkt dat?

B) Stappenplan

C) Voorbereiding

D) Werkbladen

E) Tips&Tricks

Tips&Tricks

HOE KUN JE JEZELF PRESENTEREN

Wees jezelf en zet je eigen kwaliteiten in om te overtuigen. Werk dus aan je presentatie. Tijdens je betoog is het zaak dat je goed let op hoe je staat en praat.

- Sta relaxed, maar stevig.
- Je handen kunnen onderstrepen wat je zegt, maar ga niet onnodig zwaaien.
- Heb je stopwoordjes? Wees je hier bewust van en gebruik ze zo min mogelijk, want dat leidt af.
- Spreek rustig en duidelijk en maak oogcontact.
- Haal regelmatig en diep adem. Varieer met je stem. Praat niet te monotoon.
- Bedenk goed wie je voor je hebt. Wie is de doelgroep die je moet overtuigen? En heel belangrijk: geloof in je boodschap. Als jij niet uitstraalt dat je erin gelooft, hoe moet je tegenstander of je publiek dan in jou geloven?

HOE KUN JE IETS OVERTUIGEND BRENGEN

Inhoud is in een debat erg belangrijk, maar droge inhoud zonder emotie komt niet over. Ook al zullen je toehoorders het misschien niet willen toegeven, presentatie en emotie kunnen inhoudelijke argumenten krachtig maken. Weet je publiek dus te raken.

- Om mensen te overtuigen kun je persoonlijke ervaringen inzetten. Zo'n persoonlijk verhaal kan het abstracte concreet maken. 'Meer blauw op straat zorgt ervoor dat mijn arme, oude oma zich weer veilig voelt'.
- Je kunt ook gebruikmaken van beeldspraak om je betoog kracht bij te zetten. Beeldspraak of een vergelijking is een krachtig middel. Een metafoor of vergelijking is een beeld dat staat voor de werkelijkheid waar je over vertelt. Bijvoorbeeld: 'Meer blauw op straat doet de samenleving als een tuin opbloeien'.

- Denk ook eens aan ander beeldend en pakkend taalgebruik: de drieslag bijvoorbeeld. 'Wat wij nodig hebben zijn drie dingen: veiligheid, veiligheid en veiligheid!'

WELKE OVERTUIGENDE ARGUMENTEN KUN JE INBRENGEN

Zorg voor goede, heldere argumenten die jouw standpunt onderbouwen. Dit vergt wel wat voorbereiding en zoekwerk, want je argumenten moeten natuurlijk feitelijk juist zijn.

Denk ook aan het volgende om jouw argumentatie waterdicht te maken:

- Zorg voor meerdere betrouwbare bronnen die jouw argumenten ondersteunen.
- Vraag jezelf steeds af: 'Waarom?' Test je argumenten door deze te 'bevragen'. Zo dwing je jezelf je standpunt goed te onderbouwen. Zo kom je er ook achter of je oorzaak-gevolgrelaties wel kloppen, als je die gebruikt in je argumentatie.
- Wees **SEXI**. Deze techniek wordt vaak gebruikt om een argument goed te presenteren. SEXI wil zeggen: **S**tate, **E**Xplain, **I**llustrate. Aan het begin van jouw argument geef je in één zin een samenvatting van jouw argument (state). Door het kort te houden maak je het voor anderen eenvoudiger om de kern van jouw argument te onthouden. Vervolgens leg je uit wat je daarmee bedoelt (explain). Twee vragen zijn daarbij belangrijk: waarom is dat waar en waarom is dat belangrijk. Ten slotte licht je dit toe (illustrate). Dat kan met een voorbeeld, maar ook met feiten, cijfers of redeneringen.
- Geef niet te veel argumenten, maar **KISS** (**K**eep **I**t **S**hort and **S**imple). Dus: geef minder argumenten die wel sterk zijn om overtuigender over te komen.

1) Universele Verklaring

2) Literatuurlijst

1 Universele Verklaring

DE UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS

Verkorte versie

Artikel 1: Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.

Artikel 2: De mensenrechten gelden voor iedereen, waar ook ter wereld.

Artikel 3: Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.

Artikel 4: Slavernij is verboden.

Artikel 5: Marteling is verboden, net als wrede en vernederende behandeling en bestraffing.

Artikel 6: Je hebt recht om erkend te worden voor de wet, waar je ook bent.

Artikel 7: De wet is voor iedereen gelijk en moet iedereen gelijke bescherming bieden.

Artikel 8: Als je onrecht wordt aangedaan heb je recht op rechtshulp.

Artikel 9: Je mag niet zomaar worden opgesloten of het land uitgezet.

Artikel 10: Als je terecht moet staan, heb je recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke en onpartijdige rechter.

Artikel 11: Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen.

Artikel 12: Je hebt recht op privacy en bescherming van je goede naam.

Artikel 13: Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land, je mag overal naartoe.

Artikel 14: Als je rechten worden bedreigd, mag je vluchten naar een ander land.

Artikel 15: Je hebt recht op een nationaliteit.

Artikel 16: Je mag trouwen en een gezin stichten met wie jij wilt.

Artikel 17: Je hebt recht op eigendom.

Artikel 18: Je mag je eigen godsdienst kiezen of van godsdienst veranderen.

Artikel 19: Je hebt het recht op informatie en je mag je eigen mening vormen. En je hebt ook het recht om die te uiten.

Artikel 20: Je mag lid worden van een vereniging en er zelf een oprichten.

Artikel 21: Iedereen mag meedoen aan de verkiezingen en zichzelf daarvoor verkiesbaar stellen.

Artikel 22: Je hebt recht op de economische, culturele en sociale voorzieningen in je land.

Artikel 23: Je hebt recht op werk en een studie naar keuze.

Artikel 24: Je hebt recht op rust en vrije tijd.

Artikel 25: Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven.

Artikel 26: Je hebt recht op onderwijs.

Artikel 27: Je hebt het recht om te genieten van kunst en cultuur.

Artikel 28: Landen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten kunnen worden nageleefd.

Artikel 29: Je dient ervoor te zorgen dat ook de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd.

Artikel 30: Geen van deze rechten mag worden gebruikt om de mensenrechten te vernietigen.

1) Universele Verklaring

2) Literatuurlijst

2)

Literatuur

RAPPORTEN EN MEMO'S AMNESTY INTERNATIONAL

- *Proactief politieoptreden vormt risico voor mensenrechten. Etnisch profileren onderkennen en aanpakken* (Amnesty International, Afdeling Nederland 2013).
- *Gelijkheid onder druk: de impact van etnisch profileren* (Amnesty International, Afdeling Nederland en Open Society Justice Initiative 2013).
- Memo *Etnisch profileren in Nederland voor de Tweede Kamer*, 14 november 2014.

Ander rapport

- *Parate kennis bevoegdheden politie* (2014).

OPINIESTUKKEN EN ARTIKELEN

- Amnesty: Nederlandse politie discrimineert tijdens controles, *de Volkskrant*, 29 oktober 2013.
- Hassan Bahara, 'De smartphone op je hielen', *Groene Amsterdammer*, 22 juli 2015. Gerbrig Klos, 'Het rapport van Amnesty is geen aanval op de politie', *de Volkskrant*, 1 november 2013.
- Blog Gerard Bouman <http://www.politie.nl/nieuws/2013/november/1/00-korps-chef-blogt-over-etnisch-profileren.html>
- Frank van Bovenkerk, 'Etnisch profileren', *De Gids*, november 2014. <http://www.de-gids.nl/artikel/etnisch-profileren>.
- 'Ombudsman: discriminatie zit in politiecultuur', *de Volkskrant*, 28 oktober 2013.
- S. Saharso en J.Svensson, 'Politie onterecht beschuldigd van racisme', *NRCHandelsblad*, donderdag 28 november 2013.
- Maartje van der Woude, 'Met stereotypering van de politie schiet de discussie over discriminatie niets op', *de Volkskrant*, 31 oktober 2013.

WEBSITES

www.amnesty.nl/dossier-etnisch-profileren
www.straatrecht.nl
www.politie.nl
www.cbs.nl
www.overheid.nl
www.joop.nl
<http://www.controlealtdelete.nl>

AMNESTY
INTERNATIONAL

